

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

Тема 6. Планування виховної роботи як програми дій класного керівника з реалізації виховного процесу

Зміст

- 6.1. Виховна робота у початковій школі
- 6.2. Виховний план: що кажуть закон та концепція НУШ
- 6.3. Методика планування виховної роботи
- 6.4. Напрацювання освітян у плануванні освітнього процесу.
- 6.5. Тьюторинг замість виховних годин і планів

6.1. Виховна робота у початковій школі

Школа для дитини – це простір, у якому вона вчиться будувати доросле життя в майбутньому. Наскільки воно буде успішним, щасливим і здоровим – залежить від багатьох чинників, зокрема розуміння батьками своєї ролі у вихованні власної дитини, створення вчителями акмеологічного виховного простору, розуміння дитиною своєї ролі в сім'ї, у шкільному колективі.

Основою для формування системи виховання в Україні є *національна ідея, яка відіграє роль об'єднувального, консолідувального чинника в суспільному розвитку*. Цей чинник спрямований на **формування життєвої позиції людини**, становлення її як особистості та громадянина держави.

Виховна робота в школі починається з першої зустрічі, першого святкового дня - Першого дзвоника, першого уроку, перших вражень учнів початкових класів та їхніх батьків.

Завданням школи є створення відповідних умов для:

- творчого зростання,
- духовного збагачення особистості,
- морального та фізичного здоров'я.

Створення виховної системи у школі – це необхідна умова її функціонування. Увесь навчально-виховний процес має бути продуманим; дієвим із погляду впливу на дитину. Виховна робота є складовою процесу як навчання так і виховання, здійснюватися як під час уроків, так і у позаурочний час.

Тому дозвілля учнів відіграє важливу роль у формуванні стійких моральних і духовних орієнтирів у період дорослішання. Отже, вільний час дитини заповнювати необхідно діяльністю яка є:

- цікавою,
- пізнавальною,
- розвивальною.

Адже кожна людина має захоплення, тож і в майбутньому вона стане організованою, успішною, отримуватиме задоволення від своїх досягнень. Для того щоб задовольнити цікавість учнів початкової школи, **на базі школи працюють гуртки за інтересами. Можливі варіанти:**

- театральний;
- образотворчий;
- оригамі;
- природничий;
- математичний;
- вокально-хоровий
- тощо.

Перша зустріч із класним керівником, перше написане добре слово, прочитана чарівна казка мають стати опорою **у взаєминах:**

- дитини та вчителя,
- дитини та батьків,
- батьків і школи.

Адже саме в молодших класах:

- формуються цінності колективного життя класу;
- встановлюються дружні відносини між учнями та класним керівником.

У сучасних умовах вчитель повинен на високому рівні володіти :

- сучасними формами та методами навчання,
- новітніми виховними технологіями,
- вивчати педагогічні напрацювання видатних педагогів і науковців,
- створювати свої програми з навчання та виховання,
- досліджувати, аналізувати, інтерпретувати індивідуальні здібності та уподобання молодших школярів.

Творча діяльність школярів початкових класів здійснюється шляхом створення художньо-творчого освітнього середовища, де кожна дитина:

- відчуває свою талановитість,
- досягає рівня певного творчої обдарованості.

Активна творча діяльність:

- підвищує інтелектуальний потенціал школярів,
- підвищує інтерес до навчання,
- позитивно впливає на формування моральних рис і світогляду.

Така діяльність створюється завдяки класному керівнику через **діяльність яка передбачає:**

- забезпечення життя та здоров'я учнів;
- засвоєння учнями навчальної програми;
- створення позитивного, здорового психологічного мікроклімату;
- виховання почуття патріотизму, формування громадянсько-правового досвіду;
- профілактичну роботу з учнями групи ризику.

Розкрити здібності молодшого школяра можливо через застосування вчительським складом:

- особистісно зорієнтованого підходу до виховного процесу,
- створена система художньо-творчої діяльності учнів початкової школи;
- участь в шкільних івент-заходах,
- реалізації спільних творчих справах.

Для реалізації виховних проектів потрібна творча особистість, тому вчителі приділяють значну увагу **індивідуальній роботі з обдарованими дітьми**, створюють умови для досягнення та реалізації їхніх талантів. Для створення акмеологічного (*Акмеологія (від давньогрецького акме - квітуча сила, вершина) - наука про досягнення людиною найвищих вершин у життєдіяльності та самореалізації творчого потенціалу, який є основою загальнолюдських потенційних можливостей.*) виховного середовища яке дасть змогу **виховати креативну, гармонійно розвинену, самодостатню та щасливу особистість** потрібно мати:

- розроблену модель успішної особистості учнів,
- напрями роботи
- кінцевий результат виховної діяльності,
- чітке уявлення про те, яким повинен бути сучасний школяр.

Відомо, що вплив родини сильніший порівняно зі школою, вулицею, засобами масової інформації. Спільно з батьками, вчителями та адміністрацією школи закладу вирішуються питання щодо організації змістовного дозвілля учнів початкової школи під час канікул. **Батьки разом із класними керівниками готують та розробляють:**

- сценарії свят, ігор,
- організують пізнавальні екскурсії, походи.

Отже, зміцнюється зв'язок між сім'ями та школою, а це - запорука виховання здорової, всебічно розвиненої успішної, а найголовніше - щасливої особистості.

Сімейні цінності, що формуються протягом довгого часу та передаються з покоління в покоління, мають особливе значення для кожної людини, суспільства, держави. Не можна змусити дитину бути успішною та щасливою. Її **можна лише навчити жити в любові до:**

- батьків,
- друзів,
- однокласників.

За своїми формами й методами виховання спирається на народні традиції, а також на найкращі *надбання національної та світової педагогіки*:

а). **Найдієвіша виховна сила – це сім'я** є носієм добра, милосердя, любові та поваги до старшого покоління, середовище де **закладаються ціннісні орієнтири** на майбутнє.

Партнерство школи і родини встановлюватиметься через здатність класного керівника створювати умови для того, що батьки могли пізнати краще своїх дітей, а діти у свою чергу, навчаються розуміти роль сім'ї в житті людини.

Найкращий способом прищепити дитині сімейні цінності – це родинні зібрання, де панують любов, повага та вдячність. Тому **у виховній роботі класного керівника мають бути заплановано проведення родинних свят і зустрічей.**

Важливе значення в роботі з учнями початкових класів приділяється створенню **індивідуальної програми виховної роботи з класом.** Змістом програми має стати:

- формування загальнолюдських цінностей (30/54 прав людини/дитини),
- позитивного ставлення до життя,
- здатності крок за кроком вирішувати низку питань.

Програми створюються **з урахуванням вікових особливостей дітей** певного віку.

Основні потреби учнів 1-4-х класів полягають у:

- спілкуванні,
- дружбі,
- визнанні з боку однолітків, батьків і вчителів,
- позитивного ставлення до життєвих явищ.

Згадаємо основні операції освітнього процесу :

Щоденно

1. Перевірка присутності учнів у класному журналі.
2. Організація чергування в класі.
3. Індивідуальна робота з учнями.
4. Контроль зовнішнього вигляду.
5. Організація харчування учнів.

Щотижня

1. Проведення заходів у класі згідно з планом роботи.
2. Проведення виховних годин.
3. Перевірка щоденників.
4. Контроль за виконанням доручень.

5. Організація прибирання навчального кабінету.
6. Робота з батьками.
7. Співпраця з медпрацівником школи.

Щомісяця

1. Проведення класних батьківських зборів.
2. Консультації в психолога школи.
3. Проведення бесід з ОБЖ.
4. Контроль за станом підручників.
5. Зустріч із батьківським активом.
6. Відвідування учнів удома.

Один раз на семестр

1. Оформлення класного журналу за підсумками семестру, складання звіту.
2. Заповнення табелів успішності.
3. Проведення батьківських зборів.
4. Складання плану на канікули.
5. Участь у роботі МО.
6. Інформація про відсутніх учнів за семестр.

Один раз на рік

1. Аналіз і складання плану виховної роботи.
2. Оформлення особових справ учнів.
3. Написання характеристик (4-ті класи).
4. Проведення відкритого виховного заходу.
5. Інформація про відпочинок учнів.

6.2. Виховний план: що кажуть закон та концепція НУШ

Ще у 2018 році в Україні набула чинності нова Інструкція з діловодства для закладів загальної середньої освіти. Згідно з новими правилами, зник перелік обов'язкової ділової документації, натомість її визначає педагогічна рада кожного закладу. Також кожна школа може створювати власну інструкцію з діловодства на основі типової. **Необов'язковими стали плани роботи:**

- класних керівників;
- вихователів;
- бібліотекарів;
- методичних об'єднань;
- гуртків;
- спортивних секцій;
- поурочні плани, що склалися на основі календарно-тематичних.

Усі ці документи **можуть створювати лише за рішенням педагогічної ради закладу освіти.**

“Такий підхід максимально розширює повноваження й індивідуалізує потреби закладу освіти в документуванні інформації, пов’язаної з прийняттям управлінських рішень, й убезпечує освітян від надмірних вимог щодо обов’язкового зберігання документів, що втратили актуальність”, – йдеться в листі-роз’ясненні МОН.

Також міністерство пропонувало використовувати Примірний перелік документів, що створюються під час діяльності шкіл. У зазначеному списку є **лише два плани:**

- річний план роботи закладу
- робочий навчальний план закладу.

Виховного плану в переліку немає, однак якщо педагогічна рада ухвалить рішення про його створення, то такий документ стає обов’язковим у закладі освіти.

Водночас, згідно з Концепцією НУШ, **виховання в школах має здійснюватися під час навчання, а не під час окремих виховних годин.** Зокрема, у формулі НУШ закладений наскрізний процес виховання, який формує цінності. Також у Концепції йдеться:

“Ми пропонуємо вживати *поняття “освіта”, “освітній процес” у їх сучасному розумінні, що охоплює навчання, виховання і розвиток.* Виховний процес буде невіддільним складником усього освітнього процесу й орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності...”;

“Виховання не буде зведено лише до окремих “занять із моралі”. Виховання сильних рис характеру та чеснот здійснюватиметься через наскрізний досвід”.

Тобто за Концепцією НУШ підходи до виховання також змінюються: **замість виховних годин – наскрізне навчання.**

Також **Законом України “Про повну загальну середню освіту” (стаття 15)** визначено, що **виховний процес у закладах освіти є невіддільним складником освітнього процесу й має ґрунтуватися на:**

- загальнолюдських цінностях,
- культурних цінностях українського народу, громадянського суспільства,
- принципах верховенства права,
- дотримання прав і свобод людини й громадянина тощо.

Крім цього, як вважають у МОН, “загальна соціокультурна ситуація, виклики щодо збереження цілісності й державності України, військова загроза, завдання консолідації суспільства, реформування системи освіти визначають нагальність підвищення уваги до виховного потенціалу освітнього

середовища...”. Тому міністерство запропонувало *інформаційні матеріали щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році*. Докладніше з ними можна ознайомитися за посиланням:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-vihovnogo-procesu-v-zakladah-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>

Отже, **виховний процес невіддільний від освітнього**. Однак доцільно обговорити й те, як можна його трансформувати, аби заходи та бесіди з дітьми не залишилися лише на папері й не були елементом контролю за вчителями.

6.3. Методика планування виховної роботи

Під час складання плану виховної роботи класний керівник враховує:

- положення нормативно-правових документів
- рекомендації до планування роботи класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти
- план виховної роботи школи на навчальний рік
- аналіз виховної роботи за попередній рік
- вікові особливості учнів
- комплексний підхід до планування
- наступність запланованих заходів
- потреби учнів та батьків.

У плані виховної роботи необхідно вказувати:

- перелік заходів
- відповідальних за організацію
- терміни проведення.

Як свідчить досвід, найзручніше користуватися планами виховної роботи, у яких цю інформацію подано у таких формах:

- план-графік
- план-сітка
- календарний план
- циклічний план тощо.

4 факти про якісний план виховної роботи:

- можна втілити в життя
- різносторонній
- містить конкретні справи
- ґрунтується на потребах учнів, їх батьків, громадськості.

Структура плану виховної роботи

Незалежно від періоду виконання - *рік, семестр, чверть* - план класного керівника повинен містити:

- аналіз виховної роботи за минулий навчальний рік
- цілі та завдання
- психолого-педагогічну характеристику класу
- основні напрями виховної роботи та заходи класного колективу
- індивідуальну роботу з учнями
- роботу з батьками.

Орієнтовні вимоги до плану виховної роботи

1. Відображення **у вступі** аналіз виховної роботи за минулий період:

- оцінка ефективності застосованих **методів**,
- аналіз **рівня вихованості учнів**, знань та організаторських умінь працівників,
- встановлення **коригуючих завдань** у виховній роботі,
- аналіз соціально-психологічних умов виховання в сучасний період,
- визначення **виховної проблеми**, основних **напрямоків виховання** на певний проміжок часу.

2. **Конкретизація мети**, над реалізацією якої працюватиме педагогічний колектив.

3. **Обґрунтування мети**, стрижневих практичних **завдань** на рік, навчальну чверть, їх концентрація в кожному розділі.

4. **Вибір змісту, форм і методів** роботи з учнями, вчителями, батьками у відповідності із завданнями, особливостями навчального закладу, традиціями, соціально-педагогічними умовами виховання в мікрорайоні, сім'ях тощо. Національне спрямування змісту виховання.

5. **Визначення структури плану:**

- організація методичної роботи з педагогічними працівниками;
- організація діяльності учнів;
- соціально-педагогічна допомога учням, які потребують особливої уваги;
- профілактика правопорушень учнів;
- антинаркотична, антиалкогольна пропаганда та інша робота з батьками;
- координація діяльності з позашкільними закладами та іншими соціальними інституціями; аналіз виконання.

6. **Врахування інтересів**, потреб учнів, побажань і порад педагогів, батьків, представників громадських та державних організацій, умов навчально-виховної роботи в закладі тощо. Залучення психологів до планування.

7. **Реалізація принципів національного виховання**. Планування колективних творчих справ, спрямованих на формування соціально активної позиції учнів, їхніх організаторських умінь, пізнавальної, практично-трудової,

економічної, екологічної, правової, художньо-естетичної, комунікативної ті іншої культури, на зміцнення емоційно-вольової сфери тощо.

8. **Узгодження** з планами всіх виховних центрів (клубами, гуртками, бібліотеками).

9. Відображення логіки виховного процесу, **зворотного зв'язку** управління, що дозволяє встановити, наскільки ефективна запланована діяльність, чи забезпечено розвиток учнів, чи забезпечено ефективність організаторських умінь педагогічних працівників.

10. **Реальність виконання.** Можливість корегування, внесення змін у відповідності з безперервно зростаючою інформацією про учнів тощо.

11. **Врахування**

- стану розвитку учнівського колективу;
- специфіки та традицій навчального закладу;
- інтересів та запитів учнівського колективу, батьків;
- можливостей педагогічного колективу;
- можливостей регіону, району, міста, базових підприємств та спонсорів.

6.4. Напрацювання освітян у плануванні освітнього процесу.

Наталія Власова, вчителька історії, директорка “Наукового ліцею міжнародних відносин” Університету митної справи та фінансів (Дніпро) висловила думку про те, що школа має виховувати учнів, але не застарілими методами. У радянські часи виховання було **“заідеологізоване” – зробити з кожного учня/учениці однакову, однорідну масу.** Однак із тих часів уявлення про **формати шкільного виховання подекуди не змінилися:**

- виховні години,
- планові бесіди,
- збори,
- заходи й свята – зазвичай просто плани на папері. Реальних результатів таке “виховання” навряд чи дасть.

Виховний план сьогодні не є обов'язковим документом школи. Так, його можуть створювати за рішенням педагогічної ради, наприклад. Але це не означає, що цей план буде дієвим, якщо це просто вимога адміністрації закладу освіти.

Виховання в школі має бути **наскрізною лінією і завдання закладу – виховувати дітей через:**

- спілкування,
- норми поведінки,
- доброзичливість,
- толерантність,
- відсутність булінгу тощо.

У нашому ліцеї є план роботи закладу освіти загалом, який містить і планування виховних заходів. Окремих виховних планів вчителі не створюють. Адже виховання – це **наскрізна лінія роботи школи, її не можна й не треба відділяти від загальної стратегії розвитку закладу.**

Інше питання – як саме здійснюється виховання. На мою думку, варто припинити створювати папірці заради папірців та, скажімо, звітувати з учнями на фоні державного прапора про проведення “виховного” заходу. Натомість **створити в школі атмосферу відкритості, свободи, довіри й безпеки.** Щоб кожен педагог усвідомив відповідальність та **навчав і виховував правильно:**

- перешкоджав проявам расизму та шовінізму,
- не допускав приниження гідності інших,
- обстоював цінності демократії, толерантності, прав людини та верховенства права, територіальної цілісності та єдності України.

Краще не нав’язувати учням “заплановані заходи”, а **дати ініціативу в руки демократичному учнівському самоврядуванню.** Якщо діти самі пропонуватимуть ідеї проведення заходів – вони справді будуть для них важливими й підуть на користь.

Намагатися виховувати на власному прикладі – не на словах, а діями. Краще один раз узяти участь у волонтерській акції, ніж сто разів просто почути про те, наскільки це важливо.

Також **виховання не має бути тотожним поняттю “покарання”.** Підвищений тон голосу або критика перед усім класом не є виховним процесом. Виховання – це насамперед рівноправні стосунки між вчителем і учнем, які ґрунтуються на взаємній повазі та партнерстві.

Тетяна Копійка, класна керівниця, вчителька географії в Черкаському гуманітарно-правовому ліцеї Черкаської міської ради зазначає те, що за 33-річний досвід роботи в школах різного типу в деяких із них виховний план виглядав дуже формально. Як правило, це було планування якихось великих свят і на цьому виховна робота закінчувалася, не було системності. Тому у вчителів і виникали питання, навіщо тоді складати ці плани й витратити свій час.

Та **план усе ж потрібен,** адже школа має і виховну функцію, це займає значну частину роботи педагогів, тому така діяльність має бути добре спланована. Далі **справа вже в самому підході вчителів та політики школи до**

цього – чи це буде лише формальне прописування свят і тем, чи реальні обговорення з дітьми та активності.

У нашому закладі виховний план не є засобом контролю вчителів, ніхто не змушує їх звітувати про виконані заходи та проведені бесіди. Це совкова традиція. Контроль виховної роботи – це окрема функція внутрішнього аудиту, яка має свої інструменти й засоби. Тому **виховний план** – це не догма, це лише **орієнтир для педагогів у роботі з дітьми, робочий інструмент класного керівника**.

План класного керівника має логічно влітатись у загальношкільний план. У нашому ліцеї **план виховної роботи складається з:**

- вступної частини, де прописані наші **пріоритети виховання та компетентності**, які ми виховуємо в дітях;

- **соціальний паспорт** для кожного класу (там записують відомості про пільгові категорії дітей), що допомагає вчителю зорієнтувати свою роботу з кожним класом та дитиною окремо;

- також **по тижнях** адміністрація розписує загальноліцейні заходи, до яких класні керівники можуть додавати свої окремі заходи із класами. *Наприклад, для всіх учнів ми проводимо посвяту в ліцеїсти, походи, спортивні заходи, інтелектуальні клуби, мистецькі конкурси, плануємо діяльність предметних клубів, гуртків, студій тощо. А вже після формування цієї сітки класні керівники в плані можуть записувати свої заходи, фіксувати ті, які сподобалися дітям, що треба змінити, удосконалити.*

Таке **планування розробляємо щосеместрово**, але це не означає, що педагоги мають обов'язково день у день проводити ті чи ті заняття на певну тему. Адже живемо в такий час, коли все постійно змінюється, тому, звісно, деякі заходи скасовуються, переносяться. Якщо в класі виникає потреба в спілкуванні чи трапилась якась ситуація, яку треба обговорити, то, звісно, вчителі це роблять і поза планом.

Вважаю, що треба змінювати й **формат самих виховних годин**. Ми поступово відходимо від моралізаторства, яке лише заганяло дітей у рамки, і **більше звертаємо увагу на запити дітей, даємо місце їхній творчості**.

Тому **виховні години ми називаємо годинами спілкування**, де учні не просто сидять за партами й слухають розповідь вчителя, а й самі беруть участь у дискусіях та спільних активностях з однокласниками.

Важливо бачити учнів як цілісних особистостей, зі своєю думкою, плюсами та мінусами, які також є й у дорослих. До кожної дитини має бути свій підхід. А “ламання” особливостей дітей під єдину систему, повчання перед усім класом точно не є запорукою виховання індивідуальних особистостей зі своєю думкою.

6.5. Тьюторинг замість виховних годин і планів: досвід лицею Educator

У лицей працює **система тьюторського супроводу**, під час якого окремі **вчителі-тьютори**

- допомагають учням у самостійному навчанні,
- проводять із ними рефлексії,
- тренінги з розвитку цінностей,
- цілепокладання,
- мотивують учнів,
- забезпечують зворотний зв'язок між дітьми, вчителями та батьками.

Перед початком навчального семестру **тьютори складають тематичний план виховної роботи**, розповідає Оксана Сіленко, старша тьюторка онлайн-юніту лицей. У його основі – **розвиток метанавичок** (як-от здатність до саморефлексії, емоційна стійкість, самоусвідомлення) та **м'яких навичок** (soft skills – критичне мислення, креативність, лідерство, вміння працювати в команді тощо). Тобто акцентують не лише на **академічних досягненнях дітей**, а й на розвитку навичок, які допомагають **адаптуватись у дорослому житті та взаємодіяти із соціумом**.

Під час складання плану *кожен тьютор може обирати актуальні теми для певного класу, відповідаючи на запити самих учнів*. Для цього часто педагоги проводять *опитування серед дітей* щодо того, що вони хочуть обговорити, що їх цікавить. Адже дуже важливо дослухатися до потреб учнів, аби зустрічі викликали цікавість в обох сторін, а не лише в тьюторів, впевнена Оксана.

“Наш супровід відрізняється від виховної роботи тим, що ми тісно співпрацюємо не лише з учнями, а й із батьками й вчителями, забезпечуючи тристоронній зв'язок.

Наше завдання – **сформулювати якомога точніший запит від батьків і дитини, щоби розуміти в якому напрямку рухатися**. **Обговорюємо:**

- академічні цілі,
- цілі щодо розвитку навичок.

Потім складаємо **індивідуальний план розвитку кожної дитини**. Відповідно сам **виховний план – це не просто робота з подання тем, а багатосторонній аспект**”, – розповіла тьюторка.

За словами Катерини Процько, тьюторки лицей Educator **важливим інструментом такої взаємодії є тьюторські години**, які можуть бути:

- груповими,
- індивідуальними.

Індивідуальні заняття відбуваються в окремому кабінеті, там тьютор спілкується окремо з кожною дитиною. У цей час решта класу може

рефлексувати у своїх щоденниках, записувати туди свої думки, пропозиції, запитання, які теж згодом можна обговорити.

Тьюторські години є обов'язковими, відбуваються раз на тиждень у кожному класі.

Основна мета таких годин не повчання, не створення рамок, а навпаки – розкриття дитини як особистості, її потенціалу через групову й індивідуальну взаємодію.

Формат тьюторських годин може бути різним:

- відповіді на запитання;
- дискусійні панелі;
- тренінги із самопрезентації;
- групова робота;
- гейміфікація тощо.

Серед тем, які обговорюють з учнями:

- підтримка ментального здоров'я;
- профорієнтація;
- розважальні теми, як-от світ кіно, домашні улюбленці, загалом те, що групує дітей за інтересами;
- блоки для розвитку світогляду, де залучають і міжпредметні зв'язки.

Так, в ігровому форматі учні не лише повторюють матеріал, а і вдосконалюють командну роботу, комунікацію та креативність.

Наприклад, учні:

- створюють вебквести,
- уявляючи себе відомими журналістами чи тітокерами, пропагують якусь тему,
- проходять групові марафони зі створення власних казок тощо.

Теми впродовж року тьютори можуть коригувати. Якщо діти не налаштовані брати участь у якомусь інтерактиві, відповідати на проблемні запитання, то тьюторську годину будують просто на бесіді, зазначила Катерина.

“Важливо давати дітям висловити свою думку. Наприклад, коли ми розповідаємо про здоровий спосіб життя, то ми не підходимо до цього з позиції “ми знаємо краще, як вам треба вести здоровий спосіб життя”, “алкоголь – це погано” та інші вказівки. Натомість пропонуємо подискутувати, як ще молодь може позиціювати себе в суспільстві, як може обстоювати свої права, чому це важливо. У такий спосіб діти відчуватимуть свою значущість, залученість”, – наголосила Оксана Сіленко.

Катерина Процько вважає, що варто переглянути *цілі виховних годин та планів*.

Вчителі не можуть бути вихователями, адже в кожній сім'ї свої підходи до виховання. Тому, на думку тьюторки, краще *зміщувати акценти із виховання на супровід, наставництво, допомогу*. І *ціль годин спілкування з учнями – не виховання, а супровід до інтересів, розкриття особистості учня чи учениці*.

“Знаю, що в деяких школах учителі досі на класних годинах практикують “розбори польотів” щодо поганої успішності деяких учнів чи поведінки. І після таких занять діти виходять просто пригніченими. Тож наше завдання, аби після тьюторських годин учні були наповненими та підсилювали свою енергію”, – додала Катерина Процько.

Оксана Сіленко наголосила й на важливості філософії школи та спільної траєкторії розвитку педагогів і дітей:

“Від цього залежить і ціль виховних годин – чи це буде метод “батюга та пряника” для дітей, чи справді час для розкриття потенціалу учнів, відчуття ними своєї значущості та усвідомлення того, що можна робити помилки, але аналізувати їх та робити висновки.

Тому, якщо в школі і є вимога щодо виховних планів і обов'язкових тем, то можна хоча би урізноманітнити їхнє проведення: від спільного читання якоїсь книжки до запрошення спікерів із різних сфер, якими цікавляться учні”.

Питання для самоперевірки:

1. Що включає в себе виховна робота у початковій школі?
2. Які зміни у виховній роботі вніс закон та концепція НУШ?
3. В чому полягає методика планування виховної роботи?
4. Які напрацювання освітян напрацьовані у плануванні освітнього процесу?
5. Як трансформуються виховні години і плани засобами тьюторингу?